

IRODALMI ÉRTESÍTŐ.

A Jézus asztalánál. Beszédék. Irta *Péterfi Dénes* kolozsvári unitárius pap. Kolozsvár, 1900. Ajtay K. Albert könyvnyomdája.

E kötetről folyóiratunkban külön ismertetést nem írunk. De álljon itt ismertetésül az, a mit arról a „Prot. E. és Isk. Lap“ s az „Erdélyi Prot. Lap“ irtak.

A Prot. E. és Isk. Lap, a szerző személyére vonatkozó rokonszenves nyilatkozat után, így ír a kötetéről: „Szerzője azok közül az unitáriusok közül való, a kik keresztyén theismusokban csaknem az evangélium mesgyéjéig jutottak; a kik komolyan hisznek az ember Jézusban, csak még az Isten-ember Krisztusban való hitök hiányzik. Ebben a szellemben van írva Péterfinék a fenti czim alatt közzétett urvacsorai beszéd és imádság gyűjteménye. Költői lélekkel, színes, ékes magyar nyelvezettel, sőt mondhatni, némi vallásos ihlettel és melegséggel is, de Jézus Krisztusban, mint Üdvözítőben való hit nélkül. Azt azonban el kell e gyűjteményről is ismernünk, hogy mind a beszédék, mind az imák valódi gyöngyei a magyar unitárius irodalomnak.“ — Az Erdélyi Prot. Lap pedig így: „Szerző álláspontján az urvacsorai asztal csak az emlékezés asztala. Szerintünk pedig Jézus asztalánál nem hiányozhatik épen maga a Jézus s igazi úrvacsora az, hol az Úr Jézus *jelen van*. E jelenlét alatt természetesen nem értünk mi transsubstantiatiót, sőt consubstantiatiót sem; mert nekünk az, a mi örökkévaló, a mi isteni, az: *lélek*. Ah, ha Jézusunk lelki jelenlétének s a Jézussal hit által való egyesülésnek mysteriuma ihletné Péterfi Dénes szemlélődő lelkét, ragyogó phantasiáját, álhíatos szivét!! . . . Mindazonáltal e könyv — theol. álláspontja mellett is — igen érték s könyv. Első rangú írói kvalitással van írva. Hangelatot, gondolatokat ébreszt a nem unitárius olvasóban is s rá vall kitünő mesterére: Péterfi Dénesre.“

Talán nem is szükséges mondanunk, hogy előttünk a kötet értékét még az is emeli, a hogy abban az urvacsoráról való hitnézet és a Jézus személyének felfogása nyer kifejezést. (A.)

Unitárius Kis Könyvtár. Szerk. *Józan* Miklós budapesti unitárius lelkész (V. ker. Alkotmány-Koháry u. 4 sz.) 70—72. *A halhatatlanság helye hitelveink között.* I. Estlin Carpenter oxfordi tanár után. Nyolcz pontban tárgyalja az emberi lélek örök vágyát, kezdve a kereszténység előtt létrejött vallások vizsgálatával, vagyis a történelmi bizonyítékkal. Az újabbkori fejlődéstant is segélyül hívja, mint a mely maga is a tulvilági életre mutat. De főleg az erkölcsi bizonyíték, az isteni igazságosság eszméje az, melyben legerősebb bizonyítékát találja a halhatatlanságnak. Jézus tanítása szerint nem a korlátolt halhatatlanság mellett szól, hanem hogy Isten, ki mindnyájunknak Atyja, „nem engedheti, hogy egy lélek is örökre elveszzen.“ Az átdolgozás dicsérei a szerkesztő gondosságát, melylyel azt eszközölte. Az Unitárius Kis Könyvtár füzetei arra vannak szánya, hogy szellemi élvezetet nyujtsanak azoknak a hitrokonoknak, kik az istentiszteleteken a távolság miatt meg nem jelenhetnek és hogy ismerjessék a gyakran félreértett unitárius keresztény vallásos eszméket. E hármaz füzet ára csak 30 fillér.

Themistios és Dudith András. Irta *Hegedüs* István. Bpest, 1901. 8. r. 1—19. 1 — Themistios görög philosophusnak a vallástürelemről irt s Valens császárhoz intézett szép beszédét mutatja be itt érdekes bevezetés kíséretében a tudós egyetemi tanár. Dudith András lefordította latinra e neki tetsző szabadelvű beszédet; Hegedüs a Dudith munkáiból most magyarra fordította. Egyszermind melegen hangoztatja Dudith nagy érdemeit s művei kiadásának égető szükségét. Örvendünk, hogy a renaissance magyar tudósainak tanulmányozásában Hegedüs István elérkezett végre az unitárius korig, melynek kellő megvilágítását Blandrata, Dávid, Karádi, Heltai, Sommer, Palaeolog s maga Dudith személyében a Beöthy-féle nagy irodalomtörténetben oly sajnosan nélkülözzük.

(K-ó F.)

Kovács János unitár. kollégiumi r. tanár „Az angol nyelv a nemzetközi érintkezésekben“ czímmel adta ki az erdélyi muzeum-egyletben tartott felolvasását, mely angolul már az 1891. évi „American Unitarian Review“ októberi füzetében megjelent. E felolvasásban szerző a napról napra terjedő s mind fontosabbá váló angol nyelv és irodalom tanulmányozását sürgeti. (K-ó.)

A királyi könyvek székely oklevelei czímen egy beces füzetet adott ki *dr. Vass* Miklós udvarhelyi tanár, ki 1896/97 telét Budapesten töltvén Szádeczky Lajosnak, a székely nemzet történetírójának felszólítására a székely vonatkozású okleveleket az országos levéltárban őrzött Líber Regiusokból kijegyezte. A csaknem négy nyomtatott ívre terjedő pontos följegyzések az ifjú történetíró szorgalmát dicsérik.

(K-ó.)

Rédiger Géza szabédi unitárius lelkész előfizetésre felhívást bocsát ki költeményei második kötetére. Rédigertől e füzetünk is egy szép pünkösti imát közöl. Már csaknem huszonöt éve, hogy folyóiratunknak lelkes, buzgó dolgozó társa. Olvasóink jól ismerik őt ihlett imáiból és nemeshangú, hazafias szép költeményeiből. Ez utóbbiakból már jelent meg egy kötet s azonkívül egy drámai költeménye, a „Jóslat.“ Most újabb kötetet rendezett sajtó alá, melyet melegen ajánlunk.

*Előfizetésre felhívása így hangzik:

Költeményeim második kötetét rendeztem sajtó alá, melyre nézve tisztelettel fölhívom a költészet kedvelőinek beces figyelmét és pártfogását.

E költemények egytől-egyig megjelentek lapokban és folyóiratokban s az a fogadtatás és elismerés, miben már részesültek: följjogosít, hogy összeszedve, egy kötetben adjam az olvasó közönség rendelkezésére. A haza, vallás és család szerelme zendül meg bennük. Még kis gyermekek számára is van egy-egy csemege; egy-két dalból pedig a szociálismus közelgő viharának figyelmeztető mennydörgése szól. A kötet tartalmát általában: hazafiás, vallásos, társadalmi, politikai költemények, életkép, népmese-, románcz-, hymnus-, legenda-, zsoltárok stb. teszik. A szülők nyugodtan adhatják kötetemet ifjaik kezébe, akár egy paedagogiai munkát, melyből, úgy hiszem, nemes érzést, önállóságot és jellem-erőt meríthetnek ábrándozás helyett. A kötet folyó *1901. év július első felében* fog megjelenni Kolozsvárt, Gámán János örökösének jóbirű nyomdájában nyomatva.

E költemény-kötet előfizetési ára, igen finom papírra nyomva, 2 korona 40 fillér; legfinomabb velinpapirosra nyomottnak 3 korona. Gyűjtőknek 10 előfizetés után velin papírra nyomott tiszteletpéldánnyal szolgálók.

Az előfizetések *Rédiger Géza*, unitárius lelkész címére küldendők, *Szabédra*, u. p. Mező-Rücs.

Szabéd, 1901. május 1-én.

RÉDIGER GÉZA.

KÜLÖNFÉLÉK.

A székely nép egy nagynevű fiának, egyházunk kiváló tagja Jakab Elek történelemírónak életrajzát és arczképét közöljük e füzetben; azét a férfifutót, ki a székely névnek, a magyar nemzeti életben és az egyházban annyi dicsőséget szerzett és e nép érdekeért oly sokat tett, és annak az írónak a tollából, ki a székelység ügyéről irt kitünő tanulmányaival érdemeihez újabb érdemeket fűzött. Az arczkép abból az időből való, mikor Jakab Elek már írja Kolozsvár történetét, már foglalkozik a Dávid Ferencz emléke gondolatával s gyűjti a székely történelmi pályadíj-alapot; legjobb férfikorából való. A mit az életrajz jellemzésül mond róla, az rajta van e sikerült arczképen. Olvasóink, meg vagyunk győződve, szívesen fogják ez életrajzot olvasni és ez arczképet szemlélni.

A székely kérdés. „A marosvásárhelyi székely-társaság“ egy újabb munkát adott ki a székely kérdésről. E munka, melyet Máthé József irt, először *a baj forrásait* vizsgálja. A tagosítás sokat ártott a székely népnek. „Emiatt esett el a szabad legeltetéstől, emiatt nem kap szerszám, épület és tűzifát. Marhát is csak annyit hajthat a legelőre, mennyiért jól megfizet. Csak annyi fája, mennyit jó drágán megvehet. . . A vidéket szatócsok machinatiója nyűgözi le. Ezek kezén sok